

STIFTSMÖTE, STIFTSSTÄMMA, STIFTSRÅD

Efter motion av biskop Ernst Lönegren till 1911 års prästmöte, tillsattes en kommitté, vilken utarbetade stadgar för Stiftsmöte med Stiftsstämman jämte Stiftsråd.

"Stiftsmötet för Härnösands stift är en frivillig organisation, som har till uppgift att i känslan av samhörighet och gemensamt ansvar förena präster och lekmän i stiftets församlingar till rådslag i vår kyrkas livsfrågor och till samarbete för dess uppbyggande i tro och kärlekens gärningar (§ 1 i stiftsmötets stadgar)."

Stiftsmöte skall enligt stadgeförslag hållas i regel vartannat år å lämplig plats inom stiftet. Tid och plats bestäms av Stiftsrådet med ledning av förslag från nästföregående Stiftsstämman.

Det första stiftsmötet hölls i Härnösand 17-18 september 1912. I samband därmed hölls den högtidliga invigningen av Diakonissanstalten Vårsta i Härnösand.

Den 18 september 1912 hölls den första stiftsstämman i Härnösand. Stämman antog stadgar för Stiftsmöte och val förrättades av medlemmar i Stiftsrådet. Provblad av stiftets första julbok förevisades.

STIFTSRÅDET

Sjömansvården inom stiftet var den första praktiska verksamhet om vilken det nybildade stiftsrådet överlade. Under årens lopp tillkom många olika verksamheter såsom missions-, evangelisations- och diakoniverksamhet, söndagsskole- och ungdomsverksamhet, soldatvård, skogskojeverksamhet m m. Tidskriften Vårt Stift, julboken Från Ådalar och Fjäll utges. Bland stiftets byggnader nämns Gålsjö stiftsgård, fjällgården Edsåsen och Ungdomsgården. Stiftsrådet har även tillsatt en s k Småkyrkonämnd med uppgift att göra församlingarnas ansvariga förtrogna med småkyrkotanken och dess byggnadstekniska och ekonomiska sidor.

Fr o m år 1946 utges årligen i tryck "Redogörelse för Härnösands stiftsråds verksamhet." Detta tryck ersätts emellertid år 1956 av skriften "Stiftskalendern", som även utkommer år 1960 och 1964.

En byrå för psykisk rådgivning och familjerådgivning startades i såväl Östersund som i Sundsvall och år 1961 bildades Stiftelserna för psykisk hälsovård i Jämtlands län och i Medelpad.

I oktober 1961 tillsatte stiftsrådet Organisationskommittén med uppgift att om möjligt åstadkomma en bättre samordning av vissa verksamheter inom det fria arbetet i stiftet. Stiftsrådet har också tillsatt en målsättningskommitté i uppdrag att framlägga en femårsplan för stiftsrådets verksamhet samt en utbildningskommitté med målsättning att skaffa hel- och deltidsanställd personal för Svenska kyrkan i Härnösands stift.

I början av år 1963 tillsatte stiftsrådet en arbetsgrupp i syfte att undersöka behovet av en ny stiftsgård.

I december 1963 utgick en skrivelse från stiftsrådet till kyrkoråden med förslag om en ny organisation för den fria verksamheten på stiftsplanet. Kyrkoråden förklarade sig positivt inställda till omorganisationen och vid februarisammanträdet 1964 tillsatte stiftsrådet en s k stiftstingskommitté som utarbetade förslag till stadgar för stiftsting/stiftsråd. Detta förslag framlades för stiftsstämman i Ström 1964, som företog vissa ändringar samt anmodade stiftsrådet att ombesörja vissa omarbetningar. Stämman beslöt även för första gången att upplösa sig själv, så snart stiftstinget trätt i funktion.

Den sista stiftsstämman ägde rum i Sundsvall den 13 maj 1965, då det av stiftsrådet bearbetade förslaget till stadgar för Härnösands stiftsting godkändes. Vidare beslöt stämman att upplösa såväl stiftsmötet som stiftsstämman så snart stiftstinget sammanträtt för första gången.

Det första stiftstingsmötet i Härnösand hölls den 29-31 augusti 1965. Fem utskott tillsattes, nämligen: stadgeutskottet, ekonomiskutskottet, byggnadsutskottet, ett utskott för kristen fostran och ett evangelisationsutskott. Ärenden att förhandla fördelades på dessa utskott. Vid 1965 års stiftsting tillsattes bl a en stiftsgårdskommitté med uppdrag att göra en noggrann inventering av stiftets gårdar och en kommitté Kyrka-Turism.

Vid 1966 års stiftsting beslöts om ny stiftsgård. Som gåva fick stiftstinget av Stiftelsen J C Kempes Minne mottaga Söråkers trädgårdsskola med tillhörande byggnader och tomtområden. Stiftsrådet tillsatte efter stiftstingets beslut en stiftsgårdens byggnads- och en finansieringskommitté. I samband härmed upplöstes den år 1965 tillsatta stiftsgårdskommittén. Stiftstinget beslöt tillika uppdra åt stiftsrådet, att sedan stiftsgårdsfrågan lösts avyttra Ungdomsgården Södra Sundet i första hand till Härnösands domkyrkoförsamling. 1967 års stiftsting beslöt dock att skjuta på frågan.

Den tillsatta organisationskommittén var i februari 1967 klar med sin rapport och föreslog en organisation som skulle ge förenkling, samordning och därmed en ekonomisk besparing beträffande stiftsrådets verksamhet.

Verksamheten indelas i följande block:

Kristen fostran, Evangelisation, Diakoni/Samhällstjänst, Skriftutskott, Byggnadsutskott samt Sekretariat.

För var och en av dessa sektioner tillsattes ett råd så sammansatt, att där finns med två representanter för stiftsrådet samt representanter för sektionens olika grenar. Dessa råd skall ha till uppgift att budgetera och programmera verksamheten.

Instruktion för råden fastställdes.

I Rådet för Kristen fostran (RKF) ingår:
Härnösands stifts Ungdomsförbund (vidställt organ), Härnösands stifts Juniorförbund (vidställt organ), Härnösands stifts Söndagsskolnämnd, Kommittén Kyrka-scouting, Skolprästkommittén, Distriktsungdomssekreterarna (vidställda), Sveriges Kristliga Gymnasiströrelse (vidstående organ och riksorgan).

I Rådet för Evangelisation (RE) ingår:
Kommittén Kyrka-Fritid, Kyrkosångsförbundet (vidställt organ), Kyrkliga Kvinnoförbundet (vidställt organ), Härnösands stifts Kyrkobroder (vidställt organ), Härnösands stifts Missionsråd (vidställt organ), anordnandet av Vintermöten samt Kyrkofullmäktige- och kyrkorådskonferenser.

I Rådet för Diakoni/Samhällstjänst (RDS) ingår:
Härnösands stifts Diakoniråd (vidställt organ), Vårsta diakonissanstalt (vidställt organ), Sjukhusprästrådet, Arbetsgruppen Kyrka-Arbetsliv, Stiftelsen för psykisk hälsovård i Medelpad (vidställt organ), Stiftelsen för psykisk hälsovård i Jämtlands län (vidställt organ), Härnösands stifts Sjömansvård, Soldathemmet i Sollefteå, Militärpastorerna (vidställda), Föreningen Soldaternas Vänner i Östersund (vidställt organ).

I Skriftutskottet ingår:
Vårt Stift, Julboken Från Ådalar och Fjäll.

I Byggnadsutskottet ingår:
Ungdomsgården Södra Sundet, Gålsjö stiftsgård (Stiftelse), Härnösands stifts fjällgård Edsåsen (Stiftelse), Stiftsgården i Söråker, Soldathemmet i Sollefteå, Norra Ångermanlands Kyrkliga Ungdomsgård, Dekarsögården (Stiftelse).

Sekretariatet:

Administrativa uppgifter, stiftsting, stiftsråd, ekonominämnd, stiftsbyråverksamhet, personal, målsättnings-, organisations- och utbildningskommittéerna, presskontakt, samarbetet med Sveriges kyrkliga studieförbund i Härnösands stift (SKS), Kontakten med Tröndelagen, förhållandet till pastoratsförbundet m m, samt korrespondens med alla rikskyrkoorgan.

Organisationskommittén upplöstes efter beslut i stiftsrådet den 10 december 1968.

Vid 1968 års stiftsting beslöts att namnet för kommittén kyrkatourism ändras till kommittén kyrka-fritid.

Målsättningskommittén utgår ur organisationsplanen fr o m 1969 års stiftsting och kommitténs uppgifter övertas av stiftsrådets arbetsutskott. Beslöts även att inrätta en ny tjänst vid stiftsbyrån i Härnösand. En administrativ chef med utbildning i och erfarenhet av administrativa och ekonomiska frågor anställdes fr o m februari 1970.

Vid öppnandet av 1971 års stiftsting invigdes samtidigt den nya stiftsgården i Söråker. Tinget beslöt även upprätta en stiftelse benämnd Stiftelsen Härnösands stiftsgård Söråker och stadgar för stiftelsen antogs. År 1972 antogs även nya stadgar för Gålsjö stiftsgård och benämnes numera Stiftelsen Gålsjö bruk, Härnösands stifts fritidsgård.

År 1971 tillsatte stiftsrådet en s k utvärderingskommitté, vilken noggrant skulle utreda vilka aktiviteter stiftstingsorganisationen bör bedriva. År 1972 överlämnade kommittén en delrapport. Stiftstinget 1972 beslöt bl a att inrätta en pedagogisk tjänst inom barn- och familjesektorn. Skolprästkommittén upphör fr o m 1973 och dess uppgifter överföres till Härnösands stifts Ungdomsförbund (HSU). En försäljning av soldathemsfastigheten i Sollefteå föreslogs och 1973 såldes fastigheten till Sollefteå kommun.

Rådsorganisationen avskaffas och i stället kallas en representant från varje vid- och underställt organ till ett gemensamt sammanträde med stiftsrådets arbetsutskott. Detta sammanträde får bli en gemensam planeringsdag, då bl a målsättning och prioritering diskuteras.

Verksamheten bör i stort följa förslaget till utgifts- och inkomststat:

SEKRETARIAT: Stiftsting och stiftsråd, stiftsbyråverksamhet och personal, riksaktiviteter.

FASTIGHETER: Ungdomsgården Södra Sundet, anslag till Gålsjö bruk och Stiftsgården Söråker. Härnösands stifts fjällgård Edsåsen. (Norra Ångermanlands kyrkliga ungdomsgård, Dekarsögården och Sankta Annagården i Mörsil. De båda är helt fristående stiftelser.)

UTBILDNING OCH INFORMATION:

Skrifter: Från Ådalar och Fjäll, Vårt Stift, Informatinsverksamhet.

Studieverksamhet: Utbildningskommittén, anslag till Teologiska sällskapet, SKS.

KRISTEN FOSTRAN:

Ungdomsvård: Anslag till HSU, Ungdomsgården (rörelsen).

Söndagsskolverksamhet: Nämnden för barn- och familjearbete (NBF), Kyrka-scouting.

Anslag till stiftsgrupperna i Lund och Uppsala, gymn.sekr i Härnösands och Luleå stift, KGF i stiftet.

EVANGELISATION:

Kyrka-fritid samt Stifts- och Vintermöten. Kyrkoråds- och kyrkofullmäktigekonferenser.

(Förbundet Kyrkomusik i Härnösands stift, Stiftssektionen av Ung kyrkomusik, Kyrkliga kvinnoförbundet, Kyrkobröderna, Missionsrådet)

DIAKONI/SAMHÄLLSTJÄNST:

Diakoniverksamhet: Sjukhusprästrådet, anslag till Vårsta, stiftets diakoniråd, pension till diakon.

Kyrka-arbetsliv (senare kallad kyrka-samhällsliv).

Rådgivningen: anslag till psyk hälsovård i Medelpad och Jämtland. Sjömansvården.

Soldatvården: militärpastorerna, Föreningen Soldaternas vänner i Östersund.

Vid 1974 års stiftsting beslöts om inrättande av en underhållsfond för stiftstingets fastigheter och stiftstinget 1975 beslutade om riktlinjer för fonden.

Ungdomsgården Södra Sundet har under 1975 arrenderats av Domkyrkoförsamlingen och vid stiftstinget 1976 beslöts om försäljning av gården. Köpare: Härnösands domkyrkoförsamling.

Viss omorganisation inom Härnösands stifts ungdomsförbund (HSU) har ägt rum under år 1976 och bl a har Nämnden för barn- och familjearbetet i stiftet (NBF) integrerats i HSU.

Stiftsrådet har på nytt bildat en målsättningskommitté för att föra fram nya initiativ och kritiskt granska den nuvarande verksamheten. Bl a föreslår kommittén att en bred satsning på familjen skall äga rum. Ett s k "samlevnadsprojekt" föreslås. Utbildningskommittén i samarbete med NBF tar ansvar för projektet. Målsättningskommittén föreslår även att en Stiftsvecka genomföres under år 1978.

1979 års stiftsting tillsatte en samrådsgrupp med uppgift att biträda biskopen vid handläggandet av frågor rörande kvinnliga präster.

Under stiftstinget 1980 behandlades frågan om nedläggning av tidningen Vårt Stift. Efter en förfrågan hos stiftets församlingar beslöts vid stiftstinget 1981 att tidningen Vårt Stift omformas till ett informationsblad under rubriken Härnösands stift informerar, senare kallad Vårt Stift/Härnösands stift informerar. Samtidigt beslöts att inrätta en tjänst som informationsassistent. En ny rikstidning börjar att utges under samma år.

Efter en motion till 1980 års stiftsting angående stiftets gårdar beslöts vid stiftstinget 1981 att äganderätten till Edsåsens fjällgård, i likhet med gårdarna Söråker och Gålsjö, tillkommer stiftstinget. År 1982 beslöts även om en om- och tillbyggnad vid både Edsåsen och Gålsjö.

Kommittén kyrka-fritid har namnändrat under året och benämnes nu kommittén kyrka-fritid och evangelisation. Under året har även en s k pilgrimsvandring från Selånger till Trondheim ägt rum.

Fr o m den 1 januari 1981 har kommittén kyrka-scouting överförs till Härnösands stifts ungdomsförbund (HSU).

Stiftstingen 1983, 1984 och 1985 har bearbetat frågan angående om- och tillbyggnad av stiftsgårdarna. Ett ev förvärv av Vallbo fjällgård har diskuterats. En arbetsgrupp på fem personer utsågs vid 1984 års stiftstingsmöte att utreda stiftsgårdarnas uppgift, organisation m m.

Under 1985 har viss omorganisation skett för att uppnå överensstämmelse med organisationen på riksnivå.

Verksamheten uppdelas i följande verksamhetsgrenar:

CENTRAL FÖRVALTNING

Stiftsting, stiftsråd, stiftsbyråverksamhet, personalfrågor.

FASTIGHETSFÖRVALTNING

Stiftsgårdar: Söråker, Gålsjö bruk, fjällgården Edsåsen (Vallbo fjällgård)

REGIONAL VERKSAMHET

Samhällsfrågor: kyrka-samhällsliv.

Rådgivning: psyk rådgivning i Jämtland, Medelpad och Ångermanland.

Internationellt och ekumeniskt arbete: fredsarbete, ekumeniskt arbete, kyrkor i Östeuropa.

EVANGELISATION

Kyrka-fritid: kommittén Kyrka-fritid, fritidskyrkan, arbetsgruppen för evangelisation.

Mission: missionsrådet.

DIAKONI OCH ANNAN VÅRD

Diakoniverksamhet: diakonirådet, handikappverksamhet, Vårsta diakonigård.

Sjömansvård: kommittén för sjömanskyrkan.

Soldatvård: militärpastorerna, soldatvård Östersund och Härnösand.

Sjukhussjälavård: arbetsgruppen för sjukhussjälavård.

UNGDOMSVERKSAMHET

Härnösands stifts ungdomsförbund, Ansgarsförbundet/Ansgarsrådet i stiftet, stiftsgrupperna i Uppsala och Lund.

UNDERVISNING OCH UTBILDNING

Utbildningsverksamhet: utbildningskommittén, fortbildning.

Samarbetsorgan: Sveriges kyrkliga studieförbund i stiftet, Teologiska sällskapet, Kyrkliga kvinnoförbundet, Lutherhjälpens stiftskommitté.

Stifts- och vintermöten.

INFORMATION

Informationsverksamhet: informationskommittén, Mitt stift, Kyrkans tidning, klippservice, stiftsboken Från Ådalar och Fjäll.

Kulturverksamhet: Härnösands stifts kulturnämnd.

RIKSKYRKLIG VERKSAMHET

Rikskyrkliga organ: rikskommittén för stiftstingen m m.

Ny instruktion för nämnder och kommittéer utarbetas av stiftsrådet enligt beslut i 1986 års stiftsting.

Under år 1987 har förberedelser börjat inför den nya organisationen. Vid 1988 års stiftsting beslöts att stiftstinget upplöses den 31 december 1989 och att stiftssamfälligheten fr o m 1.7 1989 övertar tillgångar och skulder samt att stiftsstyrelsen övertar de uppgifter som nu åvilat stiftsrådet.

Historik över stiftstingsorganisationens verksamhet finns i Protokoll från stiftstingsmötet 1989.